

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum expediat aliquid vouere, & ad quid sit vtile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ex voto post perditam virginitatem de cetero continere. Perinde enim esse ac si vouisset, se non prima vice admittituram veneream voluptatem. Verum talis intentio non probatur in aliqua persona ex aliaris dubitando. scilicet ex hoc, quod si fuisset practica sui casus, non vouisset. Constat namque innumera pacta valida esse talia, scilicet, quod si affuisset a principio praesentia huiusmodi, non fuisset facta, ut patet de matrimonijs, & professionibus multis. Similiter nec ex hoc, quod si fuisset non virgo, non vouisset hoc namque spectat ad excitationem ad votum, & non ad conditionem obligationis. Non enim ex hoc fit votum conditionale, sed incitatur ad faciendum votum absolute. Auctoritas autem allata auctoritas non suffragatur, & male videtur intelligi: quoniam auctoritas loquitur de impedimento voti, & non de impedimento voluntatis vouentis. Et docet, quod quicquid impedit votum sciendum, aufert voto facto obligationem, ut patet de materia impossibili ibidem pluribus exemplis. Oportet enim votum habere materiam possibilem, quoniam ad impossibile nemo tenetur. & non docet, quod quicquid impedit voluntatem vouentis, si praesens esset, auferat a voto obligationem. Haec enim doctrina vniuersas religiones cum clero enervat: quoniam innumeri euentus, si praesentes essent quando fit votum, impedirent voluntatem vouentis, qui tamen non aufert voto facto obligationem.

¶ Circa eandem materiam, scilicet, votum continentiae, occurrunt duo dubia mora ab alijs, sed minus, vt videntur, bene soluta. Primum est, An uotum non nubendi, sit uotum castitatis. Secundum est, An concubina, uel meretrix, iuxta factisacrae lenoni suo uicini ne eam deserat, uouens non nubere, possit post licite nubere.

¶ Ad primum dubium, quod in quolibet nostro primo tractatu, iterum dicitur, quod uotum non nubendi aequale uoto castitatis, quo ad propriam materiam uoti castitatis, licet non quo ad communem materiam uotis & praecipii.

¶ Ad cuius euidenciam scito, quod uotum castitatis habet duplicem materiam, scilicet communem, & propriam. Materia propria eius est castitas supererogationis, quae directe opponitur operibus matrimonij: quoniam propria materia uoti est bonum supererogationis. Materia uero communis eius est castitas opposita luxuria: & propter hanc communem materiam fit, ut habens uotum castitatis, si fornicetur, faciat contra uotum. Iam enim dictum est, quod uotum proprie dictum, cadit super materiam communem, & non solum super propriam, dum dictum fuit, quod necessaria ad salutem possunt esse materia uoti proprie dicta in uoto autem non nubendi constat, quod sola castitas supererogationis clauditur. Aequiuale ergo uotum non nubendi, & uotum castitatis, quo ad propriam materiam uoti: quamuis ille qui habet uotum non nubendi, si fornicetur, non faciat contra uotum. Haec enim differentia ex materia communi uoti, & non ex propria procedit, ut patet ex dictis. Et quia uota secundum propriam materiam uoti primo considerantur, iudicantur, dispensantur, & commutantur: ideo eiusdem rationis sunt ambo, licet non aduertentes ad huiusmodi distinctionem, aliter dicere uideantur.

¶ Ad secundum dubium sub dubitatione relictum in 38. distin. 4. sententiarum a Petro de Palude, dicitur cum distinctione, quod aut mulier talis intendit uere uotum emittere, & obligare se ad id, quod tale uotum ex se natum est obligare, quamuis non intendat seruari castitatem, sed luxuriose uisere, & de carne continue cogitare, tale uotum est obligatum: sicut professio illius qui propter auaritiam, & commoda luxuria, uerba professionis uinculum subit nihil intendendo obseruare, ipsum obligat, ut supra dictum est. Aut mulier intendit obligare se solum ad non nubendum, ut liberius malefaciat, credens hoc posse cadere sub uoto, & sic cum finis sit malus, & id quod est ad finem non fit de genere bono, quia finis est libertas peccandi, & materia, quae est ad

finem, est non nubere, quod constat non esse de genere suo bonum, clare patet, quod uotum tale non est uotum, sed promissio de non impediendo malum, procedens ex errore supponentis hoc posse esse materiam uoti: unde ad nihil obligat tale uotum. Et licet utraq; intentio possit accidere, prima tamen communiter accidit: uidentur quoniam intendunt uoto illo se astringere, quo bonae mulieres solite sunt se astringere, cum uolent non nubere. & hoc lenones ab eis requirunt, ut tali uinculo arceantur a matrimonio contrahendo.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli, dubium occurrit de uotis, quae sunt non statim, nec certo tempore, sed sine determinatione temporis soluenda, ut cum quis uouet ieiunare tribus diebus, aut offerre aliquam imaginem &c. & nihil cogitat de tempore, certus tamen est, quod non se intendat obligare ad statim.

¶ Ad hoc dicitur, quando intentio uouentis ignota est sibi ipsi, quod nihil aliud scit de intentione sua, nisi quod in casu proponitur, tunc possit alicui uideri, quod idem esset iudicium de obligatione huiusmodi uotorum, & de obligatione praecceptorum affirmatiuorum: quoniam huiusmodi uota obligant non ad semper, quemadmodum affirmatiua praeccepta: & secundum hoc, sicut praeccepta affirmatiua sine determinatione temporis obligant solum ad tempus necessitatis, ita etiam ista uota non obligant nisi in articulo necessitatis. Sed hoc non recte dicitur in proposito: quoniam uotum licet sit lex quaedam singularis, non est tamen in proposito de his, quae sunt quandoque necessaria ad salutem, ita ut articulus necessitatis determinatur sit tempus obligationis, sicut in praecceptis affirmatiuis contingit, ut patet de praeccepto baptismi, & honorandi parentes, & huiusmodi.

¶ Praet. Praeccepta affirmatiua dantur communiter hominibus, in quibus est tanta uarietas, ut unum omnibus necessarium tempus fore te impossibile esse statueret. Lex autem uotua est singularis uouentem tantum sponte obligans tempore praefixo a uouente.

¶ Praet. Obligatio uotua est ex intentione uouentis: contra intentionem autem uouentis communiter uidetur esse, quod expectetur articulus necessitatis. Non est igitur de tempore executionis uotorum, sicut de executione praecceptorum affirmatiuorum sentiendum: sed iuxta sacrae legis auctoritatem aliam in litera, tempus executionis est infra tarditatem, seu moram iuxta conscientiam uouentis, quando non est tempus praefixum. Ita quod si conscientia sua sibi dicit, quod expectare per annum, aut duos annos &c. non est contra uinculum sui uoti, non est in mora, non tardat reddere Deo uotum suum. Potest autem hoc multipliciter scire. Primo, ex recordatione uinculi, quod habet, quod nunquam occurrit sibi cum remorsu, quod non impleuit aut implet, sed ut post implendum. Secundo ex hoc, quod intentio sua erant obligare se promissione uotua, sicut consuevit promittere alia, scilicet faciendo cum tempore factis large. Tertio, quia multa tempora sunt tempora commoda secundum veritatem, quae tamen secundum morem uouentis non reputantur commoda. & ipse intendebat de tempore commodo in idiomate suo. Quod si nec ex his, nec alijs possit intentio uouentis haberi, determinatio temporis arbitrio boni iurisperiti singularibus conditionibus personae, materiae &c. relinquatur, si non potest tunc uniuersam partem eligere, scilicet reddendo uotum.

¶ Super Quaestiois octuagesimoctauae Articulum quartum.

¶ In articulo 4. eiusdem quaest. 88. aduerte, quod articulus praesens de utilitate uoti inquit, ut distictio quaest. & titulus articuli testantur, ita quod expedire significat in proposito, utile esse, sicut in Euangelio. Expediit ut unus moriatur pro populo. Propter quod in corpore articuli utilitas uoti monstratur non respectu Dei, sed nostri, quod ad utrumque, scilicet promissionem, & redditionem, ordine tamen praeposito, ab opere Secunda Secunda S. Thomae. DD 4 ad prin-

Si autem ad certum tempus, uel sub certa conditione, non statim tenetur soluere, sed nec debet tarde ultra quam intendit se obligare. Dicitur. n. ibidem. Cum uotum ueneris domino Deo tuo, non tarda bis reddere, quia requirit illud dominus Deus tuus: & si morat fueris, reputabitur tibi in peccatum.

ARTICVLVS IIII.

Utrum expediat aliquid uouere.

AD QUARTVM sic proceditur. Videtur, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

otest, quod non expediat aliquid uouere. Non enim alicui expedit, ut prius se bono quod ei Deus donauit: sed libertas est vnum de maximis bonis, quae homini Deus dedit, quauis priuari p-

3. cont. cap. 138.

ad principium procedendo, ut a notioribus, & potioribus fiat disciplina.

In eodem articulo in responsione ad primum circa illud. Talis est necessitas uoti &c. dubium occurrit: quoniam falsum uideatur esse, quod necessitas uoti sit similis necessitati non peccandi: quoniam necessitas non peccandi est necessitas ad bonum, ut distinguitur contra malum, necessitas uero uoti est necessitas ad bonum, ut distinguitur contra minus bonum, quia materia propria uoti est bonum supererogationis, ut patet ex dictis, ad quod uotum necessitas: bonum autem supererogationis ut sic, non opponitur malo, sed minus bono, igitur.

Præterea, uotum non necessitat ad bonum supererogationis absolute, sed ad tale bonum supererogationis, puta, peregrinationem, ieiunium &c. Hæc autem bona quandoque sunt impedita maioris boni, ita quod si ille non uouisset, quilibet consuleret sibi quod elemosynas, aut aliquid aliud maius supererogationis opus faceret, quam peregrinaretur. Ergo uotum necessitat ad bonum, habens per accidens animum impedimentum melioris. Constat autem, quod necessitas non peccandi non necessitat ad huiusmodi bona, sed ad bonum. Non est ergo talis necessitas uoti, sicut necessitas non peccandi. Nec est habens similitudinem quandam cum confirmatione beatorum propter eandem rationem, quorum oppositum in litera dicitur.

Ad hanc dubitationem breuiter dicitur, quod similitudo, si in omnibus curreret, non esset similitudo, sed identitas: sufficit namque quod teneat quo ad id, in quo fit assimilatio. Hoc autem est in proposito firmitas, seu necessitas ad bonum.

necessitatem, quam uotum imponit, ergo non uideatur expediens homini, quod aliquid uoueat.

¶ 2 Præter. Nullus debet se periculis iniicere: sed quicumque uouet, se periculo iniicit, quia quod ante uotum sine periculo poterat præteriri, si non seruetur post uotum, periculosum est. Vnde Aug. * dicit in epistola ad Armentarium, & Paulinam. Quia iam uouisti, iam te obstrinxisti, aliud facere tibi non licet. Non talis eris, si non feceris quod uouisti, qualis mansisses, si nihil tale uouisses: minor enim tunc esses, non peior. Modo autem tanto, quod ablit, miserior si fidem Deo fregeris, quanto beatior si persolueris, ergo non expedit aliquid uouere.

¶ 3 Præter. Apostolus dicit primæ ad Cor. 4. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi: sed non legitur neque Christum aliquid uouisse, nec Apostolus, ergo uideatur quod non expedit aliquid uouere.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 75. Vouete, & reddite Domino Deo uestro.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum * est, uotum est promissio Deo facta. Alia autem ratione promittitur aliquid homini, & alia ratione Deo. Homini quidem promittimus aliquid propter eius utilitatem, cui utile est & quod ei aliquid exhibeamus, & quod eum de futura exhibitione prius certificemus: sed promissionem Deo facimus non propter eius utilitatem, sed propter nostram. Vnde Augustinus * dicit in prædicta epistola. Benignus exactor est, & non egenus, & qui non crescat ex redditibus, sed in se crescere faciat redditores. Et sicut id quod damus Deo, non est ei utile, sed nobis, quia quod ei redditur, reddenti additur, ut Augustinus ibidem * dicit: ita etiam promissio, qua Deo aliquid uouemus, non cedit in eius utilitatem, qui a nobis certificari non indiget, sed ad utilitatem nostram, in quantum uouendo uoluntatem nostram immobiliter firmamus ad id, quod expedit facere: & ideo expediens est uouere.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut non posse peccare non diminuit libertatem: ita etiam necessitas firmate uoluntatis in bonum, non diminuit libertatem, ut patet in Deo, & in beatis: & talis est necessitas uoti, similitudinem quandam habens cum confirmatione beatorum. Vnde Aug. dicit * in

eadem epistola, quod felix necessitas est, que in meliora compellit.

AD SECUNDUM dicendum, quod quando periculum nascitur ex ipso facto, tunc factum illud non est expediens, puta, quod aliquis per pontem ruinosum transeat fluiuium: sed si periculum imminet ex hoc, quod homo deficit ab illo facto, non deficit propter hoc esse expediens. Sicut expediens est accedere equum, quando per accidens ex aliquo euentu possunt esse periculosa. Vnde dicitur Ecclesiastes. 11. Qui obseruat uentum, non seminat: & qui considerrat nubes, namquam metet. Periculum autem uouenti non imminet ex ipso uoto, sed ex culpa hominis, qui uoluntatem mutat transgrediens uotum. Vnde Augustinus * in eadem epistola. Non te uouisse penitet, immo gaudet iam tibi sic non licere, quod cum tuo detrimento licuisset.

AD TERTIUM dicendum, quod Christo secundum se non competeat uouere, tum quia Deus erat: tum etiam quia in quantum homo, habebat firmatam uoluntatem in bono quasi comprehensor existens, quamuis per quandam similitudinem ex persona eius dicatur in Psal. 65. * secundum glossam. Vota mea reddam in conspectu timentium eum: Loquitur autem de corpore suo, quod est Ecclesia. Apostoli autem intelliguntur uouisse pertinencia ad perfectionis statum, quando Christum relictis omnibus sunt secuti.

ARTICVLVS V.

Utrum uotum sit actus latrice, siue religionis.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur quod uotum non sit actus latrice, siue religionis. Omne enim opus uirtutis creditur sub uoto: sed ad eandem uirtutem pertinere uidetur promittere aliquid, & facere illud, ergo uotum pertinet ad quilibet uirtutem, & non specialiter ad religionem.

¶ 2 Præter. Secundum * Tullium, ad religionem pertinet cultus, & ceremoniam Deo offerre: sed ille uouet, nondum aliquid Deo offerit, sed solum promittit, ergo uotum non est actus religionis.

¶ 3 Præter. Cultus religionis non debet exhiberi nisi Deo: sed uotum non solum fit Deo, sed etiam sanctis, &

Epi. 45. non mulcum re-mote a fine tomo 2.

Art. 1. & 2.

Epi. 45. post medium illius tom. 2.

Eadē epist. 45. a medio to. 2.